

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 20/08/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 169: Có thể buông xả là trí tuệ

Người có thể buông xả là người có trí tuệ, thế nhưng muốn buông được thì cần có thời gian công phu, có thời gian trải nghiệm và có thời gian “*lên bờ xuống ruộng*”. Chẳng hạn như người bị danh lợi phũ phàng rồi thì sẽ dễ dàng tan nhạt với danh lợi. Người bị tình yêu phản bội thì người ta cũng sẽ dễ tan nhạt với tình yêu hơn. Và thân thể không còn nghe theo ý của mình nữa thì lúc đó mình mới cần trọng với nó, không còn quá chăm chú với nó nữa.

Phật dạy chúng ta từ rất lâu rằng: “*Phàm sở hữu tướng, giai thị hư vọng. Nhất thiết hữu vi pháp như mộng huyễn bào ảnh*”. Tất cả đều là giả những chúng ta vẫn quên nên lại cho tất cả đều là thật, từ đó mới có khổ đau. Nếu như chúng ta nhìn nhận mọi sự mọi việc tan nhạt một chút thì sẽ không bị chấp trước, sẽ không phải phiền muộn.

Chúng ta biết rõ buông được thì nhẹ nhàng nhưng chúng ta nhất định không buông. Biết nói ra là sai nhưng chúng ta phải mắng nhau một trận cho đã cơn giận, để rồi sau đó mọi sự mọi việc đi xa một chút. Đôi khi chúng ta có thể cứu chữa được sự việc nhưng cũng có khi lại không cứu chữa được nữa. Đó là câu chuyện, cách đây vài năm, người anh chém chết người em chỉ vì tranh giành miếng đất hoặc chỉ vì hai anh em yêu cùng một người, đến khi phát hiện ra thì không ai nhường ai nên người em đã lấy mạng người anh.

Người có trí sẽ xử lý xự việc đó rất nhẹ nhàng. Người xưa ngay đến ngôi vua còn nhường được, chỉ cần Vua cha có ý nhường ngôi cho cháu thì những người anh đã bỏ đi biệt tích để cơ hội lên ngôi vàng cho người em. Người xưa xử lý rất nhẹ nhàng, tránh mặt là xong. Cho nên ai cũng giành nhau đất, vậy thì chỉ cần một người không tranh thì việc đã được giải quyết. Tranh giành để có thêm một vài tỷ để làm gì trong khi ân nghĩa, tình nghĩa, đạo nghĩa mất hết. Vậy thì cuộc đời này lẽ loi và trở trối đến mức nào?

Hôm trước tôi đi taxi và người lái xe là một người niệm Phật nhiều năm. Anh ta khi phát tâm tu hành đã li dị vợ và để hết tài sản cho vợ, đi theo một người nổi tiếng. Anh ấy là một thợ quay phim nổi tiếng vậy mà giờ phải đi lái xe taxi. Anh ấy nói trong xót xa rằng: “*Chẳng lẽ con cả đời phải lái taxi, rồi đến lúc con già yếu, chết đi ai sẽ là người chôn cất con?*” Đây là câu chuyện mà chúng ta phải cần trọng trong việc chọn Thầy tốt, bạn lành. Người Thầy tốt không để chúng ta rơi vào thảm cảnh như vậy. Người

ta luôn thấy xa trông rộng, không bao giờ có chuyện bảo học trò li dị, bán tài sản đi như vậy.

Sau khi đến sân bay, tôi nói với anh rằng tôi thấy anh là người chân thành nên cho anh một con đường. Tới đây tại lễ tri ân ở Đà Nẵng, anh đi với tôi, anh sẽ gặp những người tu hành, những người suốt ngày làm việc lợi ích cho chúng sanh. Anh thấy thích thì anh hãy về khu đào tạo làm việc và tu hành, chăm rau, chăm vườn và niệm Phật. Không phải giống như anh nghĩ rằng cuộc đời không có con đường đi. Nếu anh chân thành tin Phật, chân thật tu hành thì tương lai nhất định sẽ có một con đường sáng.

Câu chuyện của anh thật là thương tâm, anh đã có hơn chục năm tu hành, nghe pháp, niệm Phật vậy mà bây giờ, gia đình, sự nghiệp và tu hành đều chơi vơi. Từ câu chuyện của anh, chúng ta thấy rằng tìm được con đường sáng không phải là việc dễ dàng, chỉ cần gần một người bạn tà tri tà kiến, một người Thầy tà tri tà kiến, là chúng ta không có đường sáng để đi nữa đâu!

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta hiểu được chân tướng sự thật này thì hãy nắm lấy từng giây phút thời gian sống này mà chăm chỉ nỗ lực học tập và tu hành. Mỗi chúng ta đều là chưa ai đến Thế giới Tây Phương Cực Lạc, đều là chưa ai rời khỏi thế giới Ta Bà - thế giới hiện thực này. Xung quanh chúng ta đều là thân bằng quyến thuộc, cao cả hơn là mỗi chúng ta đều có một quốc gia, vậy thì chúng ta phải sống như thế nào thì đây là một vấn đề. Nói theo ngôn ngữ nhà Phật là chúng ta đang ở thế gian thì không thể rời xa xã hội, thoát ly được quần chúng, chúng ta ở ngay trong cuộc sống phải nên làm như thế nào? Phật dạy chúng ta phải giữ lấy sáu nguyên tắc chính là sáu phép tu của Bồ Tát. Điều trước tiên chính là Bồ thí – tức là tặng quà.”***

Việc thiết thực hiện nay là chúng ta đang ở thế gian thì không thể rời xa xã hội, thoát ly được quần chúng, cho nên trong chuyện cơm áo gạo tiền, trong quan hệ với những người xung quanh phải làm sao cho ổn thỏa! Đạo lý của tặng quà muốn hiểu thấu thì phải thực hành thật nhiều, dần dần cấp độ bồ thí sẽ được nâng cao và từ đó, chúng ta sẽ hiểu vì sao Phật dạy bồ thí.

Nói đúng ra bồ thí chính là buông, nếu không buông được thì làm sao mà bồ thí? Có một đồng muốn kiếm nhiều hơn thì làm sao mà bồ thí được? Đồng này có một đồng mà người ta muốn thì cho luôn. Buông được mới bồ thí được. Cho nên bồ thí chính là buông xả. Sức mạnh của sự bồ thí là vô cùng vô tận, nó làm cho người ta cảm động và khi chúng sanh cảm động rồi thì họ sẽ tin tưởng vào lời của chúng ta nói.

Tất cả những lớp kỹ năng sống hay những trại hè mà chúng ta tổ chức miễn phí chính là bồ thí. Chúng ta có nói đạo lý hay đến đâu mà thu tiền thì người ta cũng chưa chắc đã tin tưởng, đã xem trọng đạo lý mà chúng ta nói ra. Cho nên, Phật dạy chúng ta phải bồ thí, phải tặng quà là bước đi đầu tiên trong sáu phép tu của Bồ Tát.

Phật dạy rằng muốn có tiền tài thì bố thí tiền tài; muốn có trí tuệ thì bố thí năng lực, tài năng của mình. Tuy nhiên, có người có tài năng nhưng không cống hiến, không giúp đời mà nhất định mang theo về tuổi vàng. Cho nên nhiều thứ có thể giúp đời đã bị mai một chỉ vì sự việc này. Ví dụ, câu chuyện bồi giấy, bồi lụa rất đơn giản vậy mà người thầy nhất định không chỉ cho người học trò đã đi theo thầy 20 năm. Họ vừa chỉ cho tôi thì hôm sau, cả thế giới đều biết.

Chúng ta bố thí càng nhiều thì tâm chúng ta càng mạnh mẽ, còn nếu thực hành một cách yếu ớt thì không thể tăng trưởng được tín tâm của mình. Chúng ta dám cho 10 triệu đồng thì sau đó cho 20 triệu đồng là bình thường, mình đã cho được 20 triệu đồng thì tiếp tục cho đi 30, 40 triệu đồng là chuyện bình thường. Nếu đã cho đi được 100 triệu đồng thì cho đi 200 triệu đồng cũng là bình thường. Cứ dần dần bố thí tăng dần như vậy. Còn nếu tự dưng bảo chúng ta bố thí, cho đi thì làm sao có thể cho đi một cách dễ dàng được. Chúng ta chưa từng bỏ ra 3 triệu đồng mà bảo chúng ta bỏ ra 5 triệu đồng là việc khó. Cho nên, càng bố thí thì càng có niềm tin. Ngược lại, bố thí yếu ớt thì lấy gì để xây dựng niềm tin. Cho nên tu hành nơi Bồ Tát đạo thì Bồ thí đứng đầu trong sáu phép tu của Bồ Tát.

Tiếp theo trong sáu phép tu của Bồ Tát là trì giới. Giới là biệt giải thoát chứ không phải là một sự ràng buộc. Người nào cảm thấy giới là ràng buộc thì người đó chưa phải là tu giới. Người tu hành, học Phật không chỉ tuân thủ giới luật mà Phật đã chế định mà còn tuân thủ cả phong tục tập quán. Người sống trong giới luật, quy chuẩn rồi sẽ rất tự tại, thậm chí khởi tâm động niệm của họ cũng an trú trong quy chuẩn quy điều đó. Ví dụ như khi đi xe ô tô thì nhất định phải thắt dây an toàn hay đi xe máy thì nhất định phải đội mũ bảo hiểm. Việc này đã trở thành thói quen. Cho nên giới không phải là một sự ràng buộc!

Khi chúng ta tu học đến một giai đoạn nào đó, chúng ta thấy rằng càng sống trong chuẩn mực, trong quy chuẩn, trong pháp luật thì chúng ta luôn cảm thấy tự tại, không có chướng ngại. Tôi từng không tin rằng: “*Giới là biệt giải thoát*” nhưng dần dần tôi đã cảm nhận được rằng nếu chúng ta giữ được giới nào thì chúng ta hoàn toàn giải thoát, không bị ràng buộc bởi những sai phạm.

Hòa Thượng nói: “***Trong Lục Độ - sáu phép tu Ba La Mật, bố thí chính là buông xả, hay nói cách khác đối nhân xử thế tiếp vật luôn phải tan nhạt một chút, đừng quá chấp trước. Vì sao? Vì nếu bạn cầu toàn chấp trước thì bạn sẽ phiền não. Bạn có thể đem tất cả mọi việc ở thế gian xem nhạt đi một chút thì mọi sự mọi việc, bạn sẽ rất dễ dàng buông xuống. Nếu cái gì bạn cũng nặng nề, cũng chấp trước một cách sâu nặng thì làm sao bạn có thể buông được!***”

Bố thí không chỉ dừng lại ở việc tặng quà mà còn là đừng cầu toàn mọi việc, hãy tan nhạt một chút trong đối nhân xử thế tiếp vật. Nếu chấp trước, cầu toàn thì sẽ sinh ra phiền não. Muốn tan nhạt thì phải nhìn thấy chân thật tướng, có gì là thật không? Đến

cái thân thể mà chúng ta cho là của mình, ngày ngày chúng ta yêu thương, nâng niu nó, để rồi đến lúc nó lại phản bội lại chúng ta. Ngoài 60 tuổi, chúng ta sẽ nhận ra rằng mọi sự mọi việc trên thân thể này trái với ý của chúng ta, lúc đó, chúng ta vô cùng ngỡ ngàng. Đừng để đến lúc đó mới tỉnh ra là sai rồi, chúng ta phải nhận ra trước.

Một vị đại gia rất giàu nhưng chỉ có một cô con gái. Lúc cô con gái lấy chồng, ông làm giấy ủy quyền sang tên cho con gái. Con gái lại để cho chồng đứng tên cây xăng và căn nhà. Sau một thời gian, người con rể trở mặt, đi sớm về muộn, tiền thì tiêu sài phung phí. Người con gái bắt buộc phải li dị, lúc này, cha mẹ và con gái phải đi mượn nhà trọ để ở. Lại có một cặp vợ chồng có một đứa con đi học điện ảnh về nói với cha mẹ phải sang tên nhà để nó có chỗ đứng trong xã hội. Sang tên chưa được hai năm thì có người đến đòi nhà vì người con đã bán. Hai vợ chồng lúc đó mới tá hỏa, đành phải đi mượn một nhà trọ 9m2 để sinh sống.

Đối diện với những cảnh khổ đến cùng tận đó, nếu chúng ta biết trước để tan nhạt thì chúng ta sẽ không đau khổ. Đúng như lời Hòa Thượng chỉ dạy rằng mọi sự mọi việc ở thế gian phải tan nhạt một chút, không tan nhạt làm sao buông bỏ được! Tuy nhiên, con người không tu nên sự đau khổ đã biến thành thù hận ngất trời. Chính vì vậy mà ở thế gian này, càng lúc càng chất đầy oan oan tương báo.

Trong niệm Phật đường, người đường chủ luôn nhắc nhở phải “*buông bỏ thân tâm thế giới*” và chỉ đề khởi một câu Phật hiệu. Nhờ đó, chúng ta mới niệm Phật hiệu được tốt, mới có thể niệm được tương ưng. Niệm Phật mà cứ nghĩ trước nghĩ sau thì chúng ta sẽ niệm không được tốt. Hòa Thượng nói: “***Niệm Phật muốn được tương ưng thì nhất định phải vạn duyên buông bỏ mà vạn duyên buông bỏ chính là bố thí***”. Chúng ta tưởng rằng bố thí là đem tiền, tài sản cho ai đó, thực ra đỉnh cao của bố thí là buông bỏ những vướng mắc ở trong nội tâm của mình. Phải hiểu cho kỹ điều này! Cho nên, nếu bên ngoài buông bỏ nhưng bên trong giữ lại tất cả thì chẳng ích gì!

Hòa Thượng nói: “***Từ nơi sự (những việc ngay trước mắt) mà nói, hãy xem xét kỹ xem mọi thứ có thứ nào là thật không?***” Tiền tài, danh vọng, thậm chí cả sắc đẹp nếu thật thì đâu có tàn phai. Tôi từng xem một đoạn video vài phút tổng hợp lại hình ảnh một người từ khi sinh ra đến khi trưởng thành, rồi già và chết, thân thể trương sinh hôi thối, dòi bọ lúc nhúc, cuối cùng tan hoại hết chỉ còn tro lại là bộ xương trắng. Qua video này, chúng ta có thể thấy cả một quá trình của một thân người. Hoàn toàn đúng như trên Kinh đã nói: “*Sắc tức thị không*”, hình tướng này vốn là không và tiếp tục trở về với không.

Mỗi chúng ta đây đã từng chứng kiến và phải chia tay với biết bao nhiêu người thân đã ra đi! Rồi đây, như Cao Bá Quát từng nói: “*Người đi rồi sẽ đến phiên ta!*”. Điều này đúng như trên Kinh Kim Cang đã nói: “*Phàm sở hữu tướng giai thị hư vọng. Nhất thiết hữu vi pháp như mộng huyễn bào ảnh*” – Tất cả pháp, tất cả mọi sự mọi việc mà chúng ta nhìn thấy đều là không thật.

Hòa Thượng nói: ***“Việc này 3000 năm trước Thích Ca Mâu Ni Phật đã nói và sau 3000 năm, khoa học ở thế gian đã chứng minh được việc này. Đó là vật chất bằng không. Trước đây, đều thừa nhận là có vật chất nhưng hiện tại, các nhà khoa học không thừa nhận, cho rằng thế gian này không có vật chất. Những hiện tượng vật chất là gì? Họ đã phát hiện ra được hiện tượng sóng động của vật chất, chính là hiện tượng sóng động của ánh sáng.”***

Điều này đã chứng thực cho thấy mọi thứ đều không thật, mà việc này cách đây 3000 năm Phật đã khẳng định: ***“Phàm sở hữu tướng giai thị hư vọng”*** nhưng không ai tin. 3000 năm sau, các nhà khoa học đã chứng minh được rằng thế gian này không có vật chất, nó chỉ là hiện tượng sóng động. Khoa học càng tiến bộ thì càng chứng thực được lời Phật dạy.

Hòa Thượng nói: ***“Đã là hiện tượng của sóng động thì chẳng phải là như mộng huyễn bào ảnh hay sao? Như giấc mộng, như bọt nước, như sấm chớp. Cho nên sự phát hiện của khoa học ngày nay hoàn toàn tương ứng với những gì Phật đã nói ra trên Kinh”***. Nhà Phật bảo chúng ta phải buông xả bởi khoa học đã chứng minh được điều không thật này, vậy thì tại sao phải dính mắc, phải chấp trước khiến cuộc đời chúng ta thêm khổ đau.

Mấy năm gần đây, tôi đã thể hội được một đạo lý thông qua câu chuyện của hai người đã giận nhau một thời gian rất lâu, thậm chí đến mức ***“sống để bụng chết mang đi”***. Nhưng đến khi hai bên hiểu ra vấn đề, biết là đã giận sai, thì họ lại nắm tay nhau như không hề có việc gì. Từ việc này chúng ta quán chiếu xem đây có phải là chấp trước không? Đạo lý ở đây là bỏ được sự chấp trước thì mọi việc bình lặng. Trong mối quan hệ anh em, trong mối quan hệ vợ chồng cũng vậy, chỉ vì phân biệt chấp trước mà con người khổ vô cùng vô tận, không ai cứu giúp được. Chỉ có chính mình cứu mình bằng cách buông đi sự chấp trước. Cho nên phải cần có thời gian để chúng ta chiêm nghiệm, thể hội qua từng sự việc.

Hòa Thượng nói: ***“Vật chất thì không thể tồn tại mà bạn ở nơi đó phân biệt, chấp trước thì đó có phải là hư vọng không? Có phải là vọng tưởng không? Trên lý mà nói, bạn muốn buông xả thì phải từ nơi sự để thấy được câu thế gian thường nói là: “Sanh không mang đến, chết không mang đi”. Hoàng tuyền lộ thượng vô lão thiếu (Cõi âm phủ người già, người trẻ đều có hết). Đừng bao giờ cho rằng bạn chưa chết thì bạn có thể bảo đảm được ngày mai. Không ai có thể nói chắc được rằng: “Tôi nhất định có ngày mai”***.

“Hiểu rõ được chân tướng sự thật này rồi thì chúng ta nên nắm lấy từng giây phút của thời gian mà nỗ lực tu học, nỗ lực tu hành. Phật bảo chúng ta phải buông xả. Người buông xả được thì mới chân thật có trí tuệ. Người không buông xả là nắm lấy hư vọng, nắm lấy cái không thật thì chắc chắn họ mãi sống ở trong tà tri tà kiến.”

Trẻ sơ sinh khi ngủ thường nắm tay lại, nhưng cũng có đứa khi ngủ lại xòe tay ra. Rõ ràng nắm lại là chấp trước, tâm luôn khẩn trương. Vậy xòe tay ra là buông xả, không khẩn trương. Vậy từ đây chúng ta thử quán chiếu thì thấy có người ngủ cũng hay khum tay lại, hai bàn bay nắm chặt. Người như vậy tinh thần sẽ không thoải mái! Chúng ta hiểu được rằng chưa chắc mình đã có ngày mai nên chúng ta phải xem nhẹ, phải tan nhát đi mọi thứ./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!